

2. Ajankohtaiselonteko turvallisuusympäristön muutoksesta; Valtioneuvoston selonteko Suomen liittymisestä Pohjois-Atlantin liittoon

Valtioneuvoston selonteko VNS 1, 3/2022 vp

Kannanottoehdotus

Markus Mustajärvi /vas Johannes Yrttiahon /vas kannattamana:

"Suomi ei hae sotilasliitto Naton jäsenyyttä, vaan pysyy myös jatkossa sotilaallisesti liittoutumattomana. Vain sotilasliittojen ulkopuolella Suomella on mahdollisuus pysyä suursodan syttyessä sotatoimien ulkopuolella."

Perustelut

Suomi on rakentanut omaa ulko- ja turvallisuuspoliittista linjaansa vuosikymmenten ajan. Periaatteet, joiden varaan ulko- ja turvallisuuspolitiikkamme rakentuu, on tehty kestäväksi myös kriisien aikana. Jäsenyys sotilasliitossa olisi suuri suunnanmuutos tähän pitkään ulko- ja turvallisuuspoliittiseen linjaan, joka on taannut Suomelle vuosikymmeniksi rauhaa ja vakautta.

Sotilasliitto Natoon liittyminen kytkisi Suomen ulkopolitiikan perusteiltaan tyystin toisenlaiseen politiikkaan. Nato-Suomen ulkopolitiikka nojaisi sotilaalliseen voimaan, ydinasepelotteeseen ja maailman jakamiseen vastakkainasettelulla erityisesti suhteissa Venäjään ja Kiinaan.

Naton jäsenenä Suomesta tulisi konfliktin osapuoli ja osa ongelmaa, kun tähän asti Suomi on pyrkinyt olemaan osa ratkaisua. Sotilaallinen liittoutumattomuus on ollut ja on yhä Suomelle myös mahdollisuus aivan eri tavalla rakentaa jännitteiden vähentämiseen ja vuoropuheluun perustuvaa ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa. Yhden suurvallan vaikutuspiiriin liittyminen tekisi erittäin vaikeaksi toimia rauhanvälittäjänä suurvaltojen välillä.

Jäsenyyttä sotilasliitto Natossa perustellaan sillä, että se toisi Suomelle ydinaseiden suojan. Tämä ei kuitenkaan lisäisi turvallisuutta maailmassa, vaan vähentäisi sitä. Suomi ei enää voisi uskottavasti toimia aseistariisunnan, etenkin ydinaseriisunnan, edistäjänä. Nato-maana Suomi ei voisi liittyä ydinaseet kieltävään YK:n sopimukseen, koska sopimus on ristiriidassa Naton ydinasepolitiikan kanssa.

PTK 58/2022 vp Liite 2A

Suomen ulkopoliitiikan perusta on ollut ja sen tulee jatkossakin olla ihmisoikeuksien edistäminen. Nato-jäsenyys saattaisi kaventaa Suomen mahdollisuutta toimia ihmisoikeuksien puolesta ja esittää kritiikkiä, sillä Naton jäsenenä Suomi kuuluisi samaan yhteisöön sellaisten maiden kanssa, joissa on todettu räikeitä ihmisoikeusongelmia ja demokratiahaasteita.

Keskustelussa mahdollisesta Nato-jäsenyydestä on keskitytty jäsenyyden mahdollisiin hyötyihin. Jäsenyys toisi kuitenkin mukanaan myös riskejä. Nato-jäsenyyden hakeminen kasvattaisi jännitteitä Suomen ja Venäjän välisellä rajalla.

Itse Nato-jäsenyys puolestaan tarkoittaisi, että Suomen ja Venäjän välinen raja olisi pysyvästi jännitteinen, sillä meidän rajamme olisi myös sotilasliiton ja Venäjän välinen raja. Uudet jännitteet eivät siis olisi vain jäsenyysprosessin aikainen tila, vaan uusi ja pysyvä tila ulko- ja turvallisuuspolitiikassamme.

Nato-maana Suomi joutuisi myös osallistumaan todennäköisesti yhä vahvemmallalla panoksella soti-lasliiton operaatioihin maailmalla. Jokainen Nato-maa päättää kansallisesti operaatio kerrallaan, lähettääkö se joukkoja vai ei, mutta käytännössä paine etenkin Yhdysvaltojen suunnalta voisi nykyisessä ilmapiirissä johtaa siihen, että Suomea painostettaisiin osallistumaan vasten tahtoaan sotilaallisiin toimiin.

Ongelmallista on myös se, että Naton ennaltaehkäisevä vaikutus perustuu pitkälti Yhdysvaltain sotilaalliseen kykyyn ja ydinasepelotteeseen. Vain muutama vuosi sitten Yhdysvaltain presidentti Trump kyseenalaisti Naton turvatakuut, ja suunnitteli jopa irrottavansa Yhdysvallat Natosta. Seuraavat vaalit ovat vain kahden vuoden kuluttua, ja tällä hetkellä Trump on vahva ehdokas myös seuraavaksi presidentiksi. Saatamme kahden vuoden kuluttua olla tilanteessa, jossa Naton 5. artikla asetetaan kyseenalaiseksi.

Naton turvatakuut eivät ole mikään automaatio, vaan päätös artikla 5:n aktivoinnista edellyttää päätöstä kaikkien 30 jäsenmaan pääkaupungeissa. Artikla 5 aktivointi ei myöskään velvoita Naton jokaista jäsenvaltiota osallistumaan sotilaallisesti hyökkäyksen kohteeksi joutuneen jäsenmaan puolustamiseen, vaan kaikilla on velvollisuus antaa jonkinlaista apua. Hyökkäyksen tapahduttua jäsenmaat kävisivät keskustelua tuosta velvoitteesta, ja siitä mitä se apu olisi.

Suomen, Euroopan ja maailman turvallisuutta ja vakautta lisää parhaiten se, että Suomi jättyy jatkossakin sotilasliitto Naton ulkopuolelle, ja toimii aktiivisena rauhanvälittäjänä maailmalla sekä harjoittaa ihmisoikeusperustaista ulkopoliitiikkaa.

Viitaten puolustusvaliokunnan lausuntoon jätettyyn eriävään mielipiteeseen (Valiokunnan lausunto PuVL 3/2022 vp) VNS 1/2022 vp totean, että:

1. Suomen on ilmoitettava, ettei se salli missään olosuhteissa ydinaseiden sijoittamista Suomeen, eikä sen maa-alueita, ilmatilaa tai merialueita käytettävän ydinaseiden kuljetukseen tai läpikulkuun, koska se merkitsisi mahdollisessa suursodassa Suomen joutumista automaattisesti eturintamavaltiona ydinaseiskujen kohteeksi.

PTK 58/2022 vp Liite 2A

2. Suomi ei aio kouluttaa suomalaisia lentäjiä kuljettamaan ja käyttämään ydinaseita.
 3. Suomen alueelle ei pidä sijoittaa pysyvästi minkään maan asevoimia eikä myöskään sotilasliitto Naton tukikohtia. Näin Suomi välttää omalta osaltaan kansainvälisen tilanteen kärjistymisestä aiheutuvat riskit ja pysyy niiden ulkopuolella.
 4. Suomi ei salli eikä anna minkään muun valtion tai sen asevoimien käyttää maamme aluetta tai ilmatilaa vihamielisiin tarkoituksiin muita valtioita vastaan.
 5. Suomen jäsenyydestä sotilasliitto Natossa on järjestettävä kansanäänestys.
-